

A Pest Megyei Könyvtár 50 éve

Hogy mi mindennek *nem* tekinthető a Pest Megyei Könyvtár kiadásában 2003-ban megjelent karcsú, ízléses, fekete-fehér fotókkal gazdagon illusztrált kiadvány, hogy mi minden helyett jelent meg úgy, ahogyan megjelent, hogy – egyáltalán – milyen gondok merülnek fel azok horizontján, akik félszázéves jubileumok alkalmából valamiféle összefoglalást kívánnak nyújtani, igen szépen és szellemesen közli az olvasóval a kötet Köszöntője, amelyet az intézmény immáron 1989-től való igazgatója, Biczák Péter írt. Érdemes e köszöntővel alaposabban is megismerkedni:

„Könyvtártörténetet írni nem egyszerű dolog és ezt az tudja legjobban, aki életében egyszer már belefogott. A kezdet nem volt nehéz, pályázatot írtunk, szerencsére elnyertük, ám a baj ekkor kezdődött. Az a nemes szándék, hogy a könyvtár 50. születésnapja alkalmából valamilyen írásos nyomot kellene hagynunk elődeink munkájáról, saját küzdelmeinkről, önmagában nem volt elegendő ahhoz, hogy átfogó történeti munkát írjunk a Pest Megyei Könyvtárról.

Írjuk meg az épület történetét? Pest megyében ez meglehetősen viharos ügy, alakulásától napjainkig számos költözés és még több költöztetési szándék, de még ennél is több vita vette körül az intézmény életét.

Írjuk meg a gyűjtemény történetét? Maga a gyűjtemény nem sokkal régebbi keletű, mint a könyvtár, így olyan könyvritkaságokat nem tartalmaz, melyek gerincet adhatnának egy alaposabb gyűjteményelemző tanulmánynak. Ez akkor is igaz, ha az idők folyamán bekerült az állományba jó néhány olyan mű, melyeket védve, óva külön gyűjteményben őrzünk, nem beszélve a helytörténeti gyűjteményünkről, melyet elődeink (bölcsen!) a kezdetektől fogva tudatosan fejlesztettek.

Írjuk meg a szolgáltatások fejlődésének és fogadtatásának történetét? Ebből vagy száraz szakmai eseménytörténet, vagy kedves, szellemes, ámde a közönség számára nem különösebben érdekfeszítő mű keletkezett volna.

Kérjünk a volt munkatársaktól visszaemlékezéseket? Fontos és érdekes műfaj, de ezt a könyvtár 40. születésnapján megtettük, kiadtuk, az abban leírtakra azóta is támaszkodunk az intézmény múltjának kutatásakor.

Végül az emlékkönyv műfaja mellett maradtunk, ez adta a legtágabb lehetőséget a többféle írásmű együvé szerkesztéséhez. A ránk rótt feladatok sokasága, az örökös időhiány remélhetőleg felment minket egy tudományos igényű, egységes szerkezetű könyvtártörténet megírása alól.

A Pest Megyei Könyvtár munkájában mindig a legfontosabb feladat volt az együttműködés a megye többi könyvtárával. Ennek oka kezdetben a hierarchikus közigazgatás és a budapesti székhely időszakában a helyi olvasószolgálat hiánya volt. A szentendrei lét is furcsa helyzetet teremtett: míg más

megyei könyvtárak nagyvárosi könyvtárakként viselték a többiek gondját, a Pest Megyei Könyvtár egy volt a többi középvárosi nagyságú könyvtár közül, »csupán« szervező erejével, szolgáltatásaival, felkészült szakembereivel volt képes hatni a megye könyvtárügyére.

Az elmúlt évek számítástechnikai fejlesztései fantasztikus háttérrel adtak az együttműködéshez, a könyvtárközi kölcsönzést hihetetlen mértékben felgyorsították. Feltehetően azért is nyitott ennyire a könyvtáros szakma az információs technológiára, mert a könyvtárban nagy mennyiségű adatot kell kezelni, az információk megszerzésének és a megszerzés gyorsaságának szerepe kiemelten fontos.

50 év tekintélyt parancsoló kor egy intézmény életében, azt mutatja, hogy képes volt kiállni a XX. század gyötrelmes második felének minden próbáját. Úgy sejtem, nem lesz könnyebb a ránk váró idő sem, mert a táguló világ a helyi és helyben megélt problémák mellett egyre több feladatot ró ránk a szélesebb környezet problémáiból is. Hitem szerint a könyvtáros az a jól felkészült segítő, aki műveltsége, tájékozottsága, érzékenysége alapján képes lesz hatékonyan közreműködni az információs társadalom építésében.

Reményeink szerint ez a könyv a múlt felidézésével, a jelen gondjainak megírásával erőt ad olvasóinak mindehhez...

Nos, Biczák Péter szavai világosak, noha jól teszi mindenki, ha szövegét egynél mindenképp többször olvassa át. Alapvető problémákat érintenek ezek a szavak, és éppen nem csak a Pest Megyei Könyvtár jubileumi kötetét illető gondokkal kapcsolatban. Ragadjunk ki ezek közül néhányat (mindnek a kiragadására aligha akadna tér és idő)! Szól arról a szöveg, egyértelműen, bár éppen nem középpontba állítva, hogy ilyesféle (valamiféle) kiadvánnyal mindenképp elő kellett rukkolnia a könyvtárnak. Az, hogy az 50. születésnapot kiadvánnyal (is) meg kell ünnepelni, nem kérdés (Biczák Péter számára), a kérdés csak az, milyen legyen, milyen lehet ez a kötet. És e témában sorjázunk azután az előljáróban említett *nemek*: nem lehet könyvtártörténet, nem lehet épülettörténet, nem lehet gyűjteménytörténet (stb.). Marad tehát az emlékkönyv. De mit jelent, mit nyújt ez a műfaj? Arról nyilvánvalóan nem lehet szó, hogy a műfajt a maga klasszikus, tradált formájában újítsák fel a szerzők, szerkesztők („Aki nálam jobban szeret, írjon nevem alá nevet”). Nem, már csak azért sem, mert akkor nem a könyvtárosoknak, a születésnapját ünneplő intézmény munkatársainak kellene megszólalniuk az (emlék)könyv hasábjain, hanem azoknak, akik róluk szólhatnak, róluk, nekik vallhatnak. Ez a lehetőség nyilván *nem* lehetőség. Elképzelni nyilván lehet, megvalósítani azonban aligha. Minő emlékkönyvről lehet tehát szó? Biczák Péter erről is szól, csak értsük jól, amit mondott (írt). Arról beszél, hogy mi volt, mi ma is a Pest Megyei Könyvtár legfontosabb feladata. Arról, hogy miként robbant be a számítástechnika a könyvtárak, így a Pest Megyei Könyvtár életébe is. Arról, hogy milyenek voltak az „idők” és milyen „idők” várhatók... Így körvonalazódik lassan, szinte észrevétlenül, miről is szólhat hát egy emlékkönyv. Lényegében arról, hogy *micsoda* is, *mit* is csinál, *mivel* szembesül, *mi* előtt állt és áll maga az intézmény. Problémacentrikus, problémákra kihegyezett, problémákkal szembenező, problémákról beszámoló írásokat ígér (no persze nem kifejezetten, épp csak szövege értelméből következően, implicite) a beköszöntő. És valóban erről is van szó.

Ha valaki csak a tartalomjegyzékre ügyel, nemigen veheti ezt észre. A tartalomjegyzék címei (*Pethő Zsoltné: A körzeti könyvtártól a Pest Megyei Könyvtárig, Biczák Péter: A könyvtár a rendszerváltás után, Az OLVASÁS ÉVE eseménytörténete a Pest Megyei Könyvtárban, Tamási Csilla: Könyvtáros képzés és továbbképzés alakulása Pest megyében, Gerber György: Könyvtárak Pest megyében stb.*) szabályos könyvtártörténeti dolgozatokat ígérnek – és nem teljesítenek. Nem azért, mert szerzőik felkészületlenek volnának, mert – ahogy Biczák írta volt a köszöntőben – sokféle munkájuk végzése mellett (után?) nem volt módjuk tudományosan elmélyedni a könyvtár történetének forrásszintű feltárásában. Nem, nem azért, elsősorban nem azért. Hanem azért, mert nem is igazi könyvtártörténetet akartak írni. Az adatok (szépen sorjáznak bennük) elsősorban arra valók, hogy a problémákat ugrassák ki: az indulás hendikeppeit, a helyszín ellentmondásos alakulásait, az intézményszerkezet (struktúra) ellentmondásait, a politika és a közgazgatás alakulásainak nem mindig épp szerencsés (hogy finoman fogalmazunk) bifurkációit, a tervek szinte folytonos módosulásainak befolyását stb., stb., stb. Persze nem panaszkönyvről van szó. Éppen nem. Inkább igen gondos problématerkép(ek)ről, a problémák feltárásáról, a velük való szembesülések eredményeiről. Ezek az eredmények – minden szerénység ellenére is – kiemelkedő jelentőségűek (panaszkönyvről ezért sincs, ezért sem lehet) szó. Ám átlátni őket, megérteni, miben is állnak, csak ahhoz képest lehet, hogy milyen volt a genezisük (teher alatt nő a pálma). Ám a hangsúly természetesen nem azon van, hogy – lám, lám – mennyi minden bajunk volt, de mi leküzdöttük őket, ilyen és ilyen világraszóló eredményeket értünk el ellenükre, ellenükben. Hanem azon, hogy ilyen és ilyen típusú problémák adódtak, adódhatnak egyáltalán (anyagiak, szervezésbélieliek, strukturálisak, a helyszínből adódóak, a nagy történelem befolyásából következőek, stb.), ezek a problémák így és így tárhatók fel, elemezhetők, megoldhatók stb.

A problémalátás, a problémafeltárás minden diszciplína számára alapvető fontosságú (a filozófiában szinte önálló tudományág rangjára emelkedett már Arisztotelésznél, a neve aporetika). A most megjelent kötet azt (is) demonstrálja, hogy fölötte termékeny a könyvtárral való foglalkozás esetében is. Jó, igen jó, hogy Biczák Péterék – ezúttal – nem könyvtártörténetet, nem épülettörténetet, nem gyűjteménytörténetet (stb., a nemek sorát lásd fentebb!) írtak és adtak közre. Szinte egy új műfajt honosítottak (mert reméljük honosul majd) meg a könyvtári szakirodalomban. Ám ez a pozitívum sem mentes a problémáktól. Mert – végül is – kinek szól, ki a címzettje az ilyesféle kiadványnak?

A köszöntő itt sem hagy minket cserben, bár itt sem szól schwarz auf weiss. „...erőt ad olvasóinak mindehhez...” írja Biczák. Amihez az erő szükségeltetik, az nem az olvasók, a könyvtárhasználók, a könyvtárlátogatók dolga. Nekik nem ehhez, nekik egészen máshoz kell (ha kell) az erő. A címzettek eszerint a könyvtárosok, a felsoroltakhoz (lásd fent!) nekik kell felvértezödniük. Az emlékkönyv tehát a könyvtárosokhoz szól. Valóban. Nekik jelent(het) legtöbbet, nekik adhat – valóban – erőt a könyvtári aporetikának ez a kis remekműve. Ám nem véletlen, hogy Biczák ezt – így – nem mondja ki. Ha gonoszkodni vágnánk (nem vágyunk), azt mondhatnánk, hogy persze, persze... Pályázatot elnyerni azzal, hogy önmagunkhoz szólunk, nyilván nemigen lehet. A könyv címzettjét jobb nem ki-mondani. De – és ezért céljátévesztett minden gonoszkodás – a könyvet valóban haszonnal, sőt kedvvel, érdeklődéssel forgathatják az olvasók is. (Persze a Pest

Megyei Könyvtárba járó olvasók.) Úgy lett az megcsinálva (hosszú, szép részletekkel a könyvtári éjszakákról, a zsíros kenyerekről és extrákról, az irodalmi karneválokról stb.), hogy az olvasók, azok is akik jelen voltak, azok is, akik csak hallottak róluk, kedvvel olvassgathatják, saját emlékeiket idézhetik fel, kedvet kaphatnak a következő hasonló rendezvényekre elmenni, azokban résztvenni stb. És persze a könyvtárról is kitűnően tájékoztat a kiadvány. Megtudható belőle minden, ami egy-egy könyvtár-ismertető prospektusból, sőt sokkal több is. Szóval nincsenek kizárva az olvasók, épp csak a lényegből. De ezt nyilván nem veszik, nem vehetik észre. Szóval ilyen szempontból is rafináltan sokoldalú, rafináltan sokarcú a munka. Pedig megvesztegetően egyszerűnek, minden színessége ellenére matter of fact jellegűnek tűnő mű. Épp csak sokkal többet ad, mint kínálni látszik, épp csak álorcát visel, akár a köszöntője. De könyvtáros forgatóit, igazi címzettjeit nem vezeti, nem vezetheti félre. (VK)

Helyismereti könyvtárosok IX. országos tanácskozása

Az MKE Helyismereti Könyvtárosok Szervezete, az MKE Bibliográfiai Szekciója, a Pest Megyei Könyvtár és a váci Katona Lajos Városi Könyvtár 2002 júliusában kétnapos konferenciát szervezett-rendezett Vácott. A helyismereti könyvtárosok kilencedik országos tanácskozása volt ez, egyúttal jubileumi ülés is, hiszen igaz, „csak” a kilencedik országos tanácskozásról volt szó, valamint igaz az is, hogy a Helyismereti Könyvtárosok Szervezete hivatalosan „mindössze” 1994-ben alakult, alakulhatott csak meg, ám a szándéknyilatkozatot már 1993-ban, Leányfalun aláírták az alapítók, a munka megkezdődött, joggal tekinthették tehát a kilencedik országos tanácskozás résztvevői és számos felszólalója jubileuminak az eseményt. Ebben az esetben a réges-régi mondás sem bizonyult igaznak a kitaposott cipőben járó suszterről és a kócos, rendezetlen frizurájú fodrászról. A helyismereti könyvtárosok gondoskodtak arról, hogy a konferencia anyaga annak rendje és módja szerint összegyűjtessék és közreadassék, méghozzá oly módon, hogy egyetlen valamiképp is fontos információ se menjen veszendőbe. Valóban példaszerű és bámulatra méltó az a gondosság, amellyel a konferenciát bemutató, annak anyagát közreadó kötet megjelent. Nemcsak arról van szó, hogy az előadásokat tartalmazza a kötet, nemcsak arról, hogy a körülményekről, a konferencia összehívásáról, szerkezetéről, céljairól és azok teljesítéséről igen alapos beszámolók születtek, sőt nem is csak arról, hogy gondosan regisztráltatott a kötetben a tanácskozás minden egyes eseménye, az olyanok is, amelyek nem annak tudományos, szorosan vett szakmai, hanem „emberi” kollegiális (stb.) oldalához, aspektusához tartoznak. A helyismereti könyvtárosok, első helyen természetesen a kötetet szerkesztő és kiadó Mándli Gyula (a tanácskozás idején – még – a Helyismereti Könyvtárosok Szervezete elnöke, a váci Katona Lajos Városi Könyvtár igazgatója, a szervezet megalakításának és első tíz éve irányításának spiritus rec-

tora) arról is gondoskodtak, hogy szerepeljen a kötetben a tanácskozás meghívója, a résztvevők pontos névsora (stb.). Éppen nem kicsinyességről van szó. Mindennemű könyvtártörténeti kutatásnak, mindennemű későbbi vizsgálódásnak, kronológiakészítésnek, eseménynaptárnak (stb.) nélkülözhetetlen forrásai lesznek ezek a dokumentumok, hogy mennyire, csak azok tudhatják igazán, akik ilyesféle munkák elkészítésével legalább megpróbálkoztak már. És mindez a jubileumi kötet alkalmával még sokkal fontosabb, mint lenne egy „közönséges” konferencia-beszámoló esetében. Hisz a jubileum okán került sor visszatekintésekre, a megtett út számbavételére és értékelésére, a kezdetek – immár homályának – felderítésére. Ha Mándli Gyula a konferencia és a jelen kötet számára nem írja le mindazt, amit leírt (előszavában, a Katona Lajos Városi Könyvtár helyismereti munkájáról beszámoló hatalmas előadásában, minuciózusan pontos és rendkívül alaposan dokumentált dolgozatában, a Helyismereti Könyvtáros Szervezet megalakulásának rövid, de roppant tartalom- és információgazdag összefoglalásában), ha a kötetben nem szerepel a szervezet létrejöttét – annak idején, de később is – támogató könyvtári vezetők (Győri Erzsébet mint a helyismeret ügye mellé álló KMK igazgató, Kiss László, a Pest Megyei Könyvtár akkori igazgatóhelyettese) köszöntése és méltatása (stb.), akkor bizony a rekonstrukció mindig roppant fáradságos és sohasem teljes, sohasem mindig és mindenben megnyugtató eredményeket hozó munkájára lettek volna kárhoztatva a későbbi nemzedékek kutatói. De Mándli Gyuláéknak még arra is volt gondjuk, hogy felvegyék a kötetbe a konferenciáról azon frissiben beszámoló szakcikk legjavát is (élükön Bartos Éva remek, jól láttató beszámolójával a 3K-ban). Szóval valóban példamutató dokumentációt nyújt a kötet, paradigmaticus megnyilatkozása – ebből a szempontból is – a helyismereti könyvtárosi szellemnek, hozzáállásnak, attitűdnek.

Nem hisszük, hogy túloztunk volna a fentiekben. Ám ha minden így és ennyire igaz is (természetesen az), akkor sem kerülhető meg a kérdés: vajon az öndokumentáció, vajon az önbemutató, vajon a (könyvtár)történészek keze alá való dolgozás, vajon az *intentio obliqua* (a reflektált, önmagára visszatérő beállítódás) a fontos? A legfontosabb?

Nyilvánvalóan nem. Sokkal fontosabb, az *intentio obliqua*t általában érdemesebb, értelmessé tevő dolog az *intentio recta* (a tárgyra irányuló, az ún. természetes beállítódás). Már Hegel is azért csúfolódott Kanton, mert sokallta az ismeretelméleti és állandó csiszolását, élesítését. Ő, Hegel, úgy vélte, mindenekelőtt vágni kell azzal a bizonyos késsel. Nos, ilyesféle vádak, csúfolódások korántsem érhetik a kilencedik kongresszusukat megtartott helyismereti könyvtárosokat. A tanácskozásnak is, a tanácskozás anyagát reprezentáló kötetnek is az áll a középpontjában, amit a meghívó szövege így fogalmazott meg: A tanácskozás témája: „A helyismereti tevékenység fejlődési trendjei a XXI. század elején. Új dokumentumtípusok a helyismereti gyűjteményekben”. Erről, alapjában és lényegében erről volt szó a konferencián. Még hozzá több metszetben, több aspektusból, többféle megközelítésmódot alkalmazva. E rövid beszámoló, könyvismertetés természetesen épp csak érintheti a dolgot, nem bonthatja ki a maga teljességében azt a problematikát, amelyet a tanácskozás, amelyet a kötet felmutat. Arra azonban feltétlenül sort kell kerítenünk, hogy négy igen jelentős példán keresztül szemléltesük, hogyan is fogták fel, hogyan is ragadták meg a résztvevők a meghívón szereplő igen nagyigényű tematikát.

Látszólag sem a huszonegyedik századi trendekről, sem az új dokumentumtípusokról nem szólhatott Mándli Gyula, hisz előadásának címe is (*Helyismereti tevékenység a váci Katona Lajos Városi Könyvtárban*), tartalma is történeti volt, történelmet ígért. Ám a szerző éppen azáltal, hogy a kezdetektől bemutatta a váci helyismereti munka alakulását, feltételrendszerének módosulásait, a munka, a helyismereti tevékenység csomópontjait és problémáit, egyúttal (és – természetesen – tudatosan hangsúlyozva, ha e hangsúlyokat teoretikusan nem is emelve ki) a trendekről is szólt. Arról, hogy miként „fejlődött”, milyen újabb és újabb feladatokat vállalt, milyen irányban alakult ez a tevékenység, többek közt azáltal is, hogy milyen újabb és újabb dokumentumtípusok kerültek a gyűjtemény gondozóinak a szemhatárába (és így a gyűjteménybe is). Szóval trendekről és újípusú dokumentumokról szólt – egy bizonyos fekvésben – ez a „történeti” beszámoló is, méghozzá annál is ragyogóbban, mivel mindenkor konkrét, szükségképpen az anyaghoz, a témához szorosan hozzátapadó, empirikusan mindenkor ellenőrizhető volt és maradt.

Bényei Miklós nagyelőadása, a konferencia hangnemét – első előadóként – szinte meghatározó expozéja már címe (*A helyismereti munka fejlődési trendjei a XXI. század elején*) szerint is a fő-fő téma exponálása volt. Bényei természetesen teoretikus módon közeledett témájához. Globalizálódás és lokalizmus kettős gyűjtőpontjának erőterébe helyezte a helyismereti munkát, e két fókuszpont alapján szerkesztette meg azt az ellipszist, amely befogadja és szervezi a könyvtári helyismereti munkát. Mondanunk sem kell talán, hogy a hallgatóság egyik ámulatból a másikba esett, hallván mindennapi kenyerünk ilyen távlatos megítélését és értelmezését, ám Bényei annyiban is hű maradt önmagához, hogy elméleti fejtegetései során is állandóan visszakapcsol a mindennapok gyakorlatához. A (mega)trendeket felvázoló és interpretáló szövegben nem kevés szó eshetett így olyan „földhözragadt” témákról is, mint a kisebb könyvtárak részesedése az információkból, mint a helyismereti dokumentumok feltárásának „magasabb” és „mélyebb” szintjei, vagy – épp csak példaképp – a helyismereti könyvtárosok képzésének, továbbképzésének kérdései.

Berke Barnabásné a könyvtáros szakma egyik nemzetközi szinten is „jegyzett”, kiemelkedő alakja. A helyismereti könyvtárosok konferenciája számára már önmagában az is megtiszteltetés volt, hogy előadásra vállalkozott, hiszen ő maga nem helyismereti könyvtáros. Ráadásul, igen jólesően regisztrálhatta ezt mindenki, Berke Barnabásné nem afféle névjegy-leadás-jellegű előadással állt elő, amit, amilyent – persze minden megbántottság, sértettség nélkül, sőt, a gesztust nyugtázva, jóleső érzéssel – szakmánk nagyjaitól megszokhattunk már. Berke Barnabásné teljes erőbedobással készítette el tanulmányát (*Helyismereti elektronikus gyűjtemények – az elektronikus dokumentumok kötelezpéldányainak megőrzése*), amely így természetesen a konferencia egyik fő szenzációja lett. A téma természetesen a legrázósabbak, a legtöbb utánajárást és nemzetközi tájékozódást igénylők közé tartozik, ám hatalmas is a hozama. Hogy a konferencia címében kijelölt tárgy (Új dokumentumtípusok a helyismereti gyűjteményekben) alapkérdéseiről volt itt szó, az teljesen nyilvánvaló. És hogy ezen új dokumentumtípusok elseje épp az elektronikus dokumentum, szintén plauzibilis lehet mindenki számára. Nos, a kérdésnek a kötelezpéldány-szolgáltatás oldaláról való megragadása és pertraktálása korántsem csupán e kérdéskör egyik lehetséges megközelítése, hanem – nem túlzás a szó – az alapvető, a legfontosabb momentum kiragadása. A

bázisról van, lehet szó az elektronikus dokumentumok helyismereti felhasználású, a helyismereti gyűjteményekbe való beépítése céljából való kötelezpéldány szolgáltatásával kapcsolatban. Ha ez a kérdés (persze a gyakorlatban is) tisztázódik, a többi már könnyebb, sokkal könnyebb, hisz van alap, amire fel lehet húzni – akár a palotát is. És Berke Barnabásné épp ez alapokkal kapcsolatban látta el a konferencia résztvevőit a leghasznosabb, legfrissebb, legadekvátabb ismeretekkel, információkkal és koncepciókkal. Tanulmánya sokáig lesz minden helyismereti könyvtáros kötelező olvasmánya.

Negyedikként Takáts Béla előadásáról szólnánk néhány szót. Az ő munkája (*Helyismereti gyűjtőkör és az elektronikus dokumentumok*) szervesen egészítette ki Berke Barnabásné előadását. Itt azonban már nem a külső szakember segítségnyújtásáról volt szó, hanem egy eminenter helyismereti könyvtáros belső, interim ismeretanyagának, tapasztalatai gazdag tárházából való gondolatépítményének a közreadásáról. Új feladatokat és új követelményeket mutatott be az előadó, ám nem az újdonságokat a szakirodalomból (természetesen a külföldiből) ismerők módjára, hanem az azokkal már megbirkózni kezdett (igen alapos kezdés volt) szakember, a gyakorlatban és a gyakorlat által tetemesen meggyarapított problematikában otthonos szakember attitűdjével. Hogy mivel is kezdtünk meg birkózni, hogy mit is jelent a címben kijelölt problematika, legjobban talán Takáts Béla előadása mutatta meg, de egyúttal azt is, hogy a küzdelem éppen nem reménytelen, vagy kompetenciánkon túlfekvő. A jövőben, de akár már mostantól nem is igen lesz érdemes – az elektronikus dokumentumok helyismereti felhasználásával, prezentálásával, szolgáltatásával (stb.) kapcsolatban – „új” feladatokról szólni. Berke Barnabásné és Takáts Béla óta azok már nem újak, és ha talán nem is régick még, de organikus részei mindennapjaink praxisának.

Az eddigiekből talán láthatóvá vált, hogy a nagy, a jelentős konferenciák közé tartozott ez a kilencedik, és hogy kötetkiadására mindenképp szükség volt, a kötet – még inkább mint jeles előzményei, a korábbi konferenciákról megjelentek – minden helyismereti könyvtáros biztosan sűrűn fellapozott alapolvasmányai közé fog tartozni. További szavakat vesztegetni rá nyilván fölösleges is. E sorok írója azonban képtelen megállni, hogy egy kiselőadásról ne szóljon még. Az előadás a nagy elődök számbavételének, méltatásának konferenciákon átívelő sorozatába illeszkedett. Gáncsné Nagy Erzsébet Mónus Imréről tartott kis expozéjára gondolunk. Mónus Imre – talán – nem is tartozik az igazán nagy elődök közé. Írásai (kevesen vannak) nemigen orientálják, orientálhatják mai munkálkodásunkat. Személyisége nem volt éppen vonzó, örökségében vannak többszörösen is problematikus vonások. De Gáncsné Nagy Erzsébet előadásában éppen az volt a szép és megnyerő, hogy mindezt nem tagadva, egy pillanatig sem élve, vagy visszaélve a halottakról vagy jót vagy semmit közhelyével (amely nem is igaz, a latin credetiben a halottakról *jól* vagy semmit szerepel), olyan portrét tudott nyújtani, amely összetett volt és emberi, így többszörösen is, szakmailag is roppant tanulságos. Bátor (nem henyé a jelző, arra utal, hogy megrögzött előítéletekkel és komoly ellenérzésekkel, nem is oktalan elfogultságokkal kellett szembeszállnia) előadás volt. Sokáig emlékezetes marad. (VK)

A Pest Megyei Könyvtár

50 éve

